

24. listopada

**SVJETSKI DAN
DOSTUPNOSTI
INFORMACIJA**

24. LISTOPADA SLAVI SE DAN UJEDINJENIH NARODA. NA TAJ DAN 1945. GODINE NA SNAGU JE STUPILA **POVELJA UJEDINJENIH NARODA I STATUT NOVOG MEĐUNARODNOG SUDA.**

4 osnovna zadatka UN-a

- održavanje međunarodnog **mira** i sigurnosti
- razvitak **prijateljskih odnosa** među državama
- suradnja** u rješavanju međunarodnih problema i problema **ljudskih prava**
- harmonizacija aktivnosti zemalja

INFORMACIJA

informacija ili **obavijest** (lat. *informatio*: nacrtak, predodžba, pojam, tumačenje), skup podataka s pripisanim značenjem, osnovni element komunikacije koji, primljen u određenoj situaciji, povećava čovjekovo znanje. Čovjek stječe znanje iskustvom, učenjem i informiranjem (obavješćivanjem).

**Imamo
pravo
znati!**

**Preko svojih osjetila
čovjek prima informacije
u obliku skupova
podataka.
Može ih primiti izravno,
prirodnim kanalima, ili
posredno, umjetnim
kanalima uz pomoć
informacijske i
komunikacijske
tehnologije.**

ČOVJEK I INFORMACIJA

INFORMACIJA → ZNANJE

Informacija nastaje pripisivanjem značenja primljenim podacima. Ključnu ulogu u pretvorbi podataka u informaciju ima **znanje** kojim čovjek raspolaže. Ono mu omogućuje razumijevanje informacije, odn. **prepoznavanje podataka**, jezika kojim su ti podatci povezani u informaciju i konteksta na koji se odnose.

Informacija je
važan čimbenik jednakosti,
ravnopravnosti
i sigurnosti građana.

Pravo na dostupnost informacijama kojima raspoložu tijela javne vlasti jedno je od temeljnih ljudskih prava zaštićeno Europskom konvencijom o ljudskim pravima i temeljnim slobodama kao i Konvencijom o pristupu informacijama, međunarodnim ugovorima i odredbama Ustava RH

Informacija

poruka

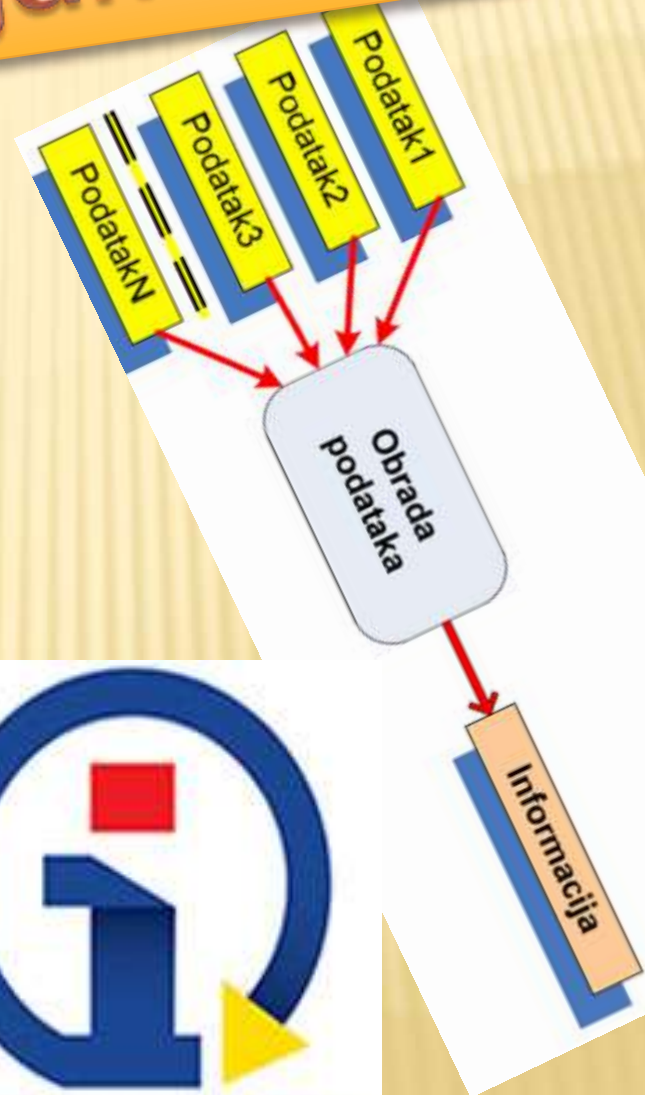
pojedinaac može izravno oblikovati informaciju na temelju znanja kojim raspolaže. Oblikovane informacije mogu se drugim pojedincima prenositi u obliku **poruka**.

Zahvaljujući **informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji** u današnje su doba raznovrsni oblici **informacija** postali dostupnima velikomu broju ljudi. Razmjenom informacija među pojedincima stvara se **Zajednički korpus znanja**.

Ustav RH propisuje jamstvo slobode mišljenja i izražavanja, zabranu cenzure, pravo novinara na slobodu izvještavanja i pristupa informaciji te pravo na ispravak (čl. 38.), javnost sjednica Hrvatskog sabora (čl. 83.); objavljivanje zakona i drugih propisa državnih tijela (čl. 89.)

Zajamčeno!

JACANJE KAPACITETA TIJELA JAVNE VLAŠTI,
UDRUGA, MEDIJA I GRAĐANA ZA PROVEDBU
ZAKONA O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA

U komuniciranju informacija je
sadržaj obavijesti,
pohranjena - informacija je dio znanja

**Pravo na pristup
informacijama temelj
je demokratskog
višestranačkog
sustava i vladavine
prava**

POVJERENIK ZA INFORMIRANJE
Republika Hrvatska

MEDIJSKA PISMENOST

Medijska pismenost u suvremenom svijetu definira se kao sposobnost građana da ostvare pristup, da analiziraju i da proizvode informacije u određene svrhe

– najvažniji je oblik pismenosti u 21. stoljeću - više nije važno samo čitati i pisani, slušati i govoriti već i znati **kritički razmišljati**

Dezinformacije su sve one lažne, netočne ili zavaravajuće informacije koje su osmišljene i predstavljene kako bi nanijele **štetu javnosti ili kako bi se stekao profit**, primjerice veća čitanost.

zavaravajuće, izmišljene, netočne, govore o događajima koji se nikad nisu dogodili, prenose izjave koje nikad nisu bile izrečene te najave događaja koji se nikada neće dogoditi, narušavaju povjerenje u društvu, umanjuju vjerodostojnost medija i kanala kojima se prenose, mogu utjecati na naša shvaćanja, znanja i ponašanja, mogu biti namjerne i slučajne, netko ih je namjerno proizveo i plasirao u medije

Policy

Fake

NEWS

Competition

Profit

Subjection

Shock

Social Apathetic

Manipulation

Social Networks

VJEŽBAJTE PRONALAŽENJE DEZINFORMACIJE

NASLOVNA VIJESTI SPORT SHOW LIFESTYLE ZANIMLJIVO IT
Stigla zastrašujuća vijest: Sad je jasno, prijeti kriza kakvu
ne pamtimo...

VAŠE PRAVO DA [NE] ZNATE

NIŠTA!

na jednom od popularnih portala odaberite naslov koji vam djeluje jako zanimljivo i koristi riječi i rečenice poput: senzacionalno, ovome se nije nadala, nevjerojatno, ovo je nevjerojatno, nećete vjerovati...

Učenik – čitatelj mora znati razlikovati VIJEST, zabavu, mišljenja i reklame ; RAZLIKOVATI ČINJENICU OD ZABLUDA!

alati za provjeravanje
istinitosti činjenica

objava vijesti mora odgovoriti na novinarska pitanja:
tko, što, kada, gdje, zašto i kako?

MORA Imati *potpis* autora

Pitajte (se)...

Možete li prepoznati izvore informacija u objavi?
U kakvoj je vezi naslov sa sadržajem teksta?

Ako su navedeni neki podaci, mogu li se provjeriti?
Je li uz objavu objavljena i fotografija?

Biste li kliknuli ponovno takav portal?
Kako ste se osjećali nakon što ste kliknuli
i pročitali cijelu objavu?

**VJEŽBAJTE VJEŠTINU OTKRIVANJA
DEZINFORMACIJA I TAKO ZAŠTITITE
SVOJE MENTALNO ZDRAVLJE I
ZDRAVLJE DRUGIH TE
DVAPUT RAZMISLITE PRIJE NEGO ŠTO
NEŠTO JAVNO PODIJELITE S OSTALIMA!**

izvori

Armstrong ,S., Brumskill, P.: Informacijska pismenost, Naklada Kosinj, Zagreb, 2018.

Definicija informacije:

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=27405>

Zakon o pravu na pristup informacijama: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_02_25_403.html

Vujnović, Lucija: Kako prepoznati lažne vijesti

<https://studentski.hr/zabava/zanimljivosti/medijska-pismenost-kako-prepoznati-lazne-vijesti> (1.4.2020.)

Željka Tropina Godec: Informiranost građana i slobodan pristup informacijama ...HRVATSKA JAVNA UPRAVA, god. 9. (2009.), br. 2., str. 323–340